

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Hermiae Sozomeni Salamini Ad Imperatorem Theodosivm Praefatio, Et
ecclesiasticæ ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

HERMIAE SO-
ZOMENI SALAMINI AD
IMPERATOREM THE-
ODOSIVM PRAEFATIO,

Et ecclesiasticæ historiæ ab eodem
conscriptæ argumentum .

*Theodosium Iuniorē alloquitur, cui etiam hi-
storiā nūcupat, eumq; laudibus extollit
non mediocribus, ac rerum in præsentī opere
differendarum, facit expositionem.*

IMPERATORVM veterū sin-
gulos singulis fere studiis delectatos
memorant . Nam quos exquisita ca-
piebat munditia, his purpuram, co-
ronam, & alia id genus curæ fuisse:
qui autem doctrinæ operam nauabāt,
illos vel poëma fabulis commētitiis
refertū, vel aliud genus scripti, quod

animos posset permulcere, permagni fecisse: qui denique
exercebant militarem, hos telum directè coniciendo, be-
stias feriendo, vibrando hastam, aut strenuè in equum insi-
liendo sese oblectasse. Atque in istorum gratiā omnes, qui
eorum imperio subiiciebantur, se insinuare magnopere la-
borauerunt: & propterea quisque quod gratū imperatori
esse animaduertebat, illud studiose consecutus est. Alius
enim lapidem pretiosum, comparatuq; difficilè ei offerre,
purpuram alius splendidius tinctam donare, hic vel po-
ëma, vel librum alterius generis dedicare, ille genus arma-
turæ peregrinum & ad vsum rei militaris aptum adducere
solet. Atq; in hoc popularis virtutis genere, summū planè
& maximè regale putabatur, conciliare imperatoris gratiā.
De pietate autem, qui est verus imperatoris ornatus, à ne-
mine

A mine

SOZOMENI HISTOR.

mine tantopere laboratum est. At verò tu, imperator inuis-
 tissime Theodosi, Dei iuuante gratia, nullum nõ virtutis
 genus (vt complectar breui) sedulò excoluisti: qui vt pur-
 purà & corona, quæ dignitatis tuæ effigiem oculis intrenti-
 um subiiciunt, corpus induis: sic animum pietate & clemé-
 tia, quæ verè imperatorem exornant, præclare vestitum ha-
 bes. Quinetiam tum poetæ, tum alii scriptores, tum cõplu-
 res ex præfectorum, & cæterorum subiectorum tuorum nu-
 mero, ad te quasque res gestas prædicandas, laborem suũ cõ-
 ferunt. Ipse autem veluti certaminum magister, & oratio-
 num iudex constitutus, nõ scito quidẽ sermone, aut ex or-
 natione aliqua veritatem obscurari permittis, sed quæ sint
 verba propria exquisitè pòderas, & cum orationis argumẽ-
 to, dictionis figurã, partes, ordinẽ, cõcinnitatẽ, elocutionẽ,
 cõpositionem, argumẽtationes, sententiã, & narrationẽ ac-
 curatè expendis. Ipsos verò orationum authores, cũ tui iu-
 dicij approbatione, tum plausu, tum aureis imaginibus, tũ
 statuis erectis, tum donis, tum honoribus cuiusque generis
 remuneraris. Atque talem erga tuos laudatores te ipsum
 ostendis, quales neq; Creteses erga celebrẽ illum poetã Ho-
 merũ, neq; Alenadæ erga Simonidẽ, neq; Dionysius Sici-
 liæ tyrãnus erga Platonẽ Socratis familiarẽ, neq; Philippus
 Macedo erga scriptorẽ Theopompũ, neq; Cæsar Seuerus
 erga Oppianũ, qui pisciũ genera, naturã, & quo pacto capi
 endi sint, numeris descripsit, se præbuit. Nam Creteses, cũ
 Homerũ mille numismatis ob egregiũ suum poema dona-
 uissent, quo se de sua magnificentia insolenter efferrẽt, do-
 nũ in colũna publico in loco erecta incidendum curarunt.
 Alenadæ autem, Dionysius & Philippus nõ magis q̃ Cretẽ-
 ses, qui quidẽ de repub. modestè & sapienter temperata glo-
 riarĩ solent, de sua largitione cõticuissent. Sed essent certè
 eos, nisi dono ab illis superati fuissent, in erigenda colũna
 imitati. Seuerus verò cũ Oppiano pro singulis versibus sui
 poematis singulos aureos donauisset, illa sua magnificẽtia
 tantũ hominibus excitauit admirationem, vt Oppiani car-
 mina ad hodiernũ diẽ à plerisque aurea nominentur. Atq;
 hæc quidem munera à veteribus, qui scientiarũ & eloquẽ-
 tiæ studio delectabantur, earum rerũ professoribus donata
 constat. Tu verò o imperator, nemini, qui post homines na-
 tos vixerit

tos vixerit, in doctrinæ studiosis remunerâdis secundus es: quod quidē nō sine causâ, meo quidē iudicio, abs te factū est. Nam dū omnes studes virtutum splendore superare, tuarum rerum statum magnopere adauges: ob quam causam etiā historiam de rebus præclarè tum à Græcis, tum à Romanis gestis conscriptâ accuratè euoluisti. Fertur etiam te interdum rem militarem & corpus exercere, & causas subiectorū ritè tractare, tum de eisdem exquisitè disceptando, tum quæ æqua sunt, decidendo, tum denique, quæ priuatim ac publicè agenda, ratione & cōsilio ponderando: noctu autē in libros incūbere: atque in illis perlegendis cadelabrū tibi suppetere fama est, tali artificio cōstructum, vt oleū sua sponte lucernæ infundat: adeo vti nemo ex aulicis ob labores, quos tu capis, quicq̃ subire molestiæ, & cōtra somnum pugnando, naturæ vim inferre cogatur. Quinetiā ea est tua clementia & mansuetudo, cū erga vicinos, tum erga omnes alios, vt regem cœlestem patronum ac defensorem tuum, qui *Matth. 5.* nō grauatè pluit super iustos & iniustos, & solē oriri facit, & res alias affatim illis suppetat, sedulo imitari videaris. Porro autem tā multiplici cognitione te imbutum audio, vt lapidum naturas, vires radicum, & medendi facultatem non minus, quàm Salomon aut sapientissimus Dauid, tenere, imo verò Salomonem virtute antecellere existimeris. Nam ille voluptatum blanditijs inseruiens, pietatem, quæ cum aliorum bonorum, tum sapientiæ ei donatæ causa fuit, ad finem vitæ minimè custodiuit. At tu, Theodosi potentissime, continentiam modestâ libidinosæ licetiæ opponens, nō hominū solum verum etiā perturbationū tā animi quàm corporis imperator meritò iudicaris. Accepi præterea te (siquidē hæc dicenda sunt) cibi cuiusq̃; & potionis cupiditatem vincere, & neque dulces ficus, vt poeticè loquar, neque vllum aliud fructus tempestiui genus te posse capere, nisi vt tractes solum manibus aut ore, vbi primum vniuersitatis opifici deo benedixeris, paulum eius saporem degustes. Itemque ad sitim, æstum, & frigus patiendum ita assuefactus es, in exercitationibus quæ de die fiunt, vt tolerantiam, velut alteram naturam induisse videare. Nam iam dudum cū ad visendam Heracleam, oppidum Ponti, contendebas, quò eam temporis diuturnitate collapsam reficeres, in ipsa

SOZOMENI HISTOR.

æstate per Bithyniam iter fecisti: cumq; sol iam in ipsa me-
 ridie vehementer ardebat, vnus ex satellitum numero te su-
 dore multo, & puluere conspersum videns, tanquam tibi
 rem gratam facturus, poculum versus solis radios splen-
 didè admodum coruscans, & dulci potione cum aqua
 frigida infusa impletum, tibi apportauit. Tu verò
 imperator inuictissime, propensum viri illius erga te studiū
 amplexatus, manifestò declarasti te haud multo post eū re-
 gia tua magnificentia amplè remuneraturum. Cum autem
 omnes milites poculo inhiarent, beatumq; ducerent eum,
 qui ex illo bibiturus esset, potum ei à quo eū acceperas red-
 didisti, iussistiq; vt illo, quo sibi libitum esset modo, vtire-
 tur. Quare virtutibus tuis mihi profecto videris vicisse
 ipsum Alexandrum Philippi filium: quem à suis laudato-
 ribus memoratum est, cum per locum aridum vnà cū Mace-
 donibus transfret, & miles quidam diligens & officiosus de
 aqua, quam forte offenderat, hausisset, eiq; attulisset, neu-
 tiquam bibisse, sed eam in terram effudisse. Itaque vt com-
 prehendam breui, te magis propriè principem, quam omnes
 principes, qui ante te regnarint, more Homeri, appellare
 licet. Nam in quibusdam eorum nihil, quod sit admiratio-
 ne dignum, inesse cognouimus: alios vix vna, ad summum
 duabus rebus præclarè gestis sua regna illustrasse. Verùm
 tu, Theodosi nobilissime, omnes pariter virtutes animo cō-
 plexus, omnes pietate, fortitudine, temperatā, iustitia, mag-
 nificentia, animi celsitate, planè regia, imperioq; digna su-
 peras. Quinetiam de tuo imperio, vt pote à sanguine & cę-
 de vacuo integroq; præter imperia omnium qui vnq; reg-
 nauerint, omnis ætas gloriose prædicabit. Postremò subie-
 ctos tum ad res serias cum delectatione imbibendas, tum ad
 studium tam erga te, quam erga rempublicam beneuolè &
 reuerenter declarandum instruis. Quapropter mihi histo-
 riam ecclesiasticam scribēti necessarium videbatur, tibi his
 omnibus de causis eā dedicare. Nam cui istud opus, in quo
 sum persecuturus tum piorum virorum virtutem, tum res,
 quæ in ecclesia vniuersa obtigerint, tum in quot hostiū ma-
 nus incidens, ad te & maiores tuos, tanquam ad portum cō-
 fugerit, rectius offerre queam? Agite igitur, imperator litera-
 tissime, & cum aliis omnibus prædite virtutibus, tum pieta-
te vel

te vel maximè, quam initium esse sapientiæ sacræ perhibene
 literæ, accipe à me hanc historiam, eamque tum expende, tū
 tuis vigiliis accuratoque iudicio vel addendo aliquid vel
 auferendo, perpurga. Omnino enim quod tibi arrise-
 rit, illud lectoribus & vtile, & præclarum videbitur. Neq;
 quisquam est, qui sit post tuam censuram ei vel digitum ad-
 moturus. Sum autem historiam exorsus à Crispo & Con-
 stantino Cæsaribus, iam tertium Cofs. eamq; ad decimum
 septimum Consulatum tuum perduxi. Atque præclarè me
 facturum videbar, si totum opus in nouem libros distribu-
 erem. Primus igitur & secundus res in ecclesiis, regnante
 Constantino, gestas continent. Tertius & quartus quæ in
 eisdem, regnantibus Constantini filiis, acciderint, comple-
 ctuntur. Quintus & Sextus habent ea, quæ temporibus tū
 Iuliani consobrini filiorum Constantini, tum Iouiani, tum
 Valentiniani & Valentis. In Septimo & Octauo comme-
 morantur illa, quæ sunt sub imperio Gratiani & Valenti-
 niani fratrum vsque ad diuinum Theodosium auum tuum
 Imperatorem declaratum, & vsq; ad regnum etiam Arcadij
 patris tui omnium ore celebrati, qui cum sanctissimo auo
 tuo, Honorio in paternum imperium & in ditionis Ro-
 manæ gubernationem successit, administrata. Nonus
 liber versatur in rebus gestis à tua diuinissima sanctissi-
 maque celsitudine narrandis, cui Deus non solum perpe-
 tuam animi tranquillitatem, expertemque cuiusque mole-
 stia concedat, verùm etiam vt hostes superet, omnes sibi
 subiiciat, imperiumque pium nepotibus transf-
 mittat, largiatur, annuente Christo: per què
 & cum quo sit Deo patri vnà cum
 spiritu sancto gloria in om-
 nem æternitatem.

AMEN.

A 3 HER-